

Inloopochtenden in het Jan Verwey Natuurcentrum, Weteringkade 27 te Noordwijk

Op zaterdagmorgen 6 oktober a.s. is er in het Jan Verwey Natuurcentrum weer een zogenaamde "inloopochtend".

Van 10.00 tot 12.00 uur 's morgens kunt u gerust even langs komen om bijvoorbeeld wat meer te weten te komen over wat er op het ogenblik in onze nabije omgeving te zien of te doen is. Zo is bijvoorbeeld de vogeltrek weer volop op gang gekomen en laten de paddestoelen zich weer overal zien. Over deze en nog tal van andere onderwerpen kunt u gerust uw vragen kwijt of van gedachten wisselen met andere bezoekers. Ook kunt u rustig even snuffelen in onze bibliotheek, waar u van alles en nog wat kunt vinden. Uiteraard is er ook de mogelijkheid de permanente tentoonstelling te bezoeken.

Kom gerust even langs. Het is er gezellig en de koffie (ook thee!) staat klaar.

Dit jaar zijn er nog twee inloopochtenden en wel op zaterdag 3 november en zaterdag 1 december a.s. Houdt ook deze data in gaten want dan zijn er weer andere dingen, die zowel buiten als binnen het bekijken waard zijn.

Rectificatie Lammergieren

In De Strandloper van juni 2001 werd in de rubriek Vogelnieuws ten onrechte opgemerkt dat de onvolwassen Lammergier die in mei 1998 in Noordwijk werd waargenomen, geboren zou zijn in Wassenaar. Na de sluiting van het Dierenpark

Wassenaar besloot directeur Louwman door te gaan met het fokprogramma van Lammergieren. De in Wassenaar en andere dierenparken geboren Lammergieren worden naar de Alpen gebracht, waar zij na een gewenningsperiode worden losgelaten in het kader van reïntroductieprogramma's. De heer Louwman is bekend met de waarnemingen van Lammergieren in 1997 en 1998 in Zuid-Holland, maar heeft nooit geschreven dat deze gieren uit zijn fokprogramma afkomstig zijn.

A.J.M. Schipperijn

Naschrift redactie:

Martijn de Jonge, bekend natuurfotograaf en roofvogelkenner, deelde nog mee dat de in Noordwijk waargenomen Lammergier een wijfje betrof ('luisterend' naar de naam Gelos) afkomstig van het fokprogramma in Berlin Friedrichsfelde en in 1997 losgelaten in het Nationale Park Mercantour in de zuidelijke Franse Alpen. Voor de vogel werd losgelaten werden enkele veren in vleugel en staart met chloor gebleekt, waardoor de vogel reeds op grote afstand als Gelos herkend kon worden.

Het fokpaar van de heer Louwman in Wassenaar produceerde 5 uitgezette vogels: in 1986, 1987(2), 1988 en 1989. Daarna overleed één vogel.

Louwman ging verder met een nieuw paar dat echter niet voor nakroost zorgde. Dit najaar zal partnerruil met een dierenpark in Wenen plaatsvinden.

Nieuw in de Jan Verwey Bibliotheek

Jelle van Dijk

Rob G. Bijlsma, Fred Hustings & Kees (C.J.) Camphuysen. 2001. *Algemene en schaarse vogels van Nederland (Avifauna van Nederland 2)*. GMB Uitgeverij / KNNV Uitgeverij, Haarlem / Utrecht. 496 p. 224 foto's. Prijs f 89,90.

Het heeft even geduurd, maar nu is het zover: deel 2 van de Avifauna van Nederland is verschenen. Deel 1 handelend over de *Zeldzame vogels van Nederland* verscheen in 1999 en werd besproken in De Strandloper, jaargang 31, nr.3 (september 1999).

Met dit schitterende boek is een mijlpaal in de Nederlandse ornithologie bereikt. Niet eerder werd een overzicht over onze algemene en schaarse

soorten opgesteld dat zo uitvoerig was en waarin zoveel informatie is verwerkt. De auteurs hebben een enorme prestatie geleverd door ook de gegevens uit het zogenaamde ‘grijze circuit’ in hun overzichten te betrekken. Hiermee bedoelen we zo’n beetje alles wat in grote stapels rapporten en in het grote aantal regionale tijdschriften wordt gepubliceerd, maar wat zelden of nooit wordt samengevat in boeken en/of landelijke vogeltijdschriften. Duidelijk blijkt die aanpak uit de stukken van Kees Camphuysen. Bij de bespreking van bijvoorbeeld de Noordse Stormvogel wordt de verspreiding op de Noordzee in beeld gebracht (voor een deel eerder gepubliceerd in weinig bekende rapporten), wordt ingegaan op de resultaten van de zeetrekwaarnemingen vanaf 1972 en worden de resultaten van het Nederlandse Stookolieslachtoffer Onderzoek genoemd (eerder in afleveringen verschenen in publicaties van de Nederlandse Zeevogelgroep). Dat we bij de stukken van Rob Bijlsma, wellicht de grootste roofvogelspecialist van Europa momenteel, een up-to-date overzicht krijgen van de Nederlandse roofvogels spreekt eigenlijk vanzelf. Het is mede aan Fred Hustings (SOVON) te danken dat voor het eerst ontzettend veel informatie uit regionale vogelbladen kon worden opgenomen en dat de resultaten van de SOVON-projecten (Broedvogel Monitoring Project, waterwildtellingen, enz.) konden worden verwerkt in leesbare teksten. Hierdoor is het ook mogelijk geworden om over de algemene vogels nog interessante zaken te vermelden. Iedereen die wel eens heeft meegewerkt aan een avifaunistisch overzicht zal beamen dat juist de teksten van de algemene soorten de meeste problemen geven.

Na een uitvoerige inleiding waarin vooral wordt ingegaan op de veranderingen in het Nederlandse landschap in de vorige eeuw, volgen de soortteksten. De soorten die in deel 1 werden besproken, worden hier wel genoemd, maar met slechts één regel informatie, bijv.:

Witkopeend – Zeldzaam; 11 gevallen (12 individuen) in 1800-1997 (november-april).

De soortteksten hebben een vaste opbouw. De tekst begint met: Nederlandse naam, wetenschappelijke naam, Engelse naam. Hierna volgt een regel waarin de status (bijvoorbeeld: jaarvogel, wintergast, doortrekker) en een aantalsschatting wordt gegeven. Bij doortrekkers en wintergasten wordt dat gedaan met een benadering die wordt weergegeven in woorden als “groot aantal”, “zeer klein aantal”, enz. Deze grootheden zijn in de

Inleiding wel van getalswaarden voorzien! Bij de broedvogels wordt altijd een nauwkeurig schatting van het aantal gegeven. Hierna volgt de rubriek “Herkomst en verblijf”. Hierin wordt zo nauwkeurig mogelijk aangegeven, vaak met behulp van ringgegevens, uit welke gebieden bijvoorbeeld onze wintergasten afkomstig zijn. Van onze broedvogels wordt vermeld hoe ver de jonge vogels uitzwermen en hoe plaatstrouw de oudere vogels zijn. Bij soorten die zowel trekvogel als standvogel zijn, bijvoorbeeld de Fuut, neemt deze rubriek meer ruimte in beslag dan bij een soort als de Zwarte Ruiter waar maar enkele ringgegevens van bekend zijn. Daarna volgen de rubrieken “Voorkomen in de broedtijd” en “Voorkomen buiten de broedtijd”. In veel gevallen wordt de tekst hierbij ondersteund door een kaartje. Bijzonder interessant is de laatste rubriek “Aantallen en trend”. Juist voor deze rubriek is enorm veel spitwerk verricht. Indien van een soort langlopende broedvogeltellingen uit bepaalde gebieden bekend zijn, zijn de resultaten vaak samengevat in duidelijke diagrammen. Dit maakt soms in een oogopslag duidelijk dat vooruitgang in het ene gebied kan samenvallen met achteruitgang in een ander gebied. Bij veel soorten word je niet bepaald vrolijk bij het lezen van deze rubriek. Natuurlijk zijn er succesverhalen: Lepelaar, Aalscholver, Buizerd, Krakeend, Grauwe Gans. De lijst met soorten waar het niet goed meegaat is helaas veel langer. Op deze lijst prijken niet alleen vrijwel alle broedvogels van het agrarische landschap, maar ook veel moerasvogels en zangvogels

Het boek is rijk voorzien van vaak bijzondere foto’s. Een groot deel daarvan is afkomstig van de vooral in Noord-Nederland bekende Hans Hut. Ze tonen de vogels dikwijls vanuit een extreem laag standpunt, vermoedelijk gefotografeerd met een op afstand bediende camera. Bijzonder aardig zijn de ook in dit deel opgenomen historische zwart-wit foto’s. Zo zien we het bekende Oostvoornse nest van de Hop uit 1952, de Turkse Tortels van Harderwijk (1952), broedende Lachsternen op De Beer in 1931, enz.

Dit boek is natuurlijk te raadplegen in onze bibliotheek. Maar als er momenteel één boek is dat eigenlijk bij geen enkele vogelaar in de kast mag ontbreken, is het dit boek wel. De prijs is, gelet op het gebodene, beslist niet hoog. Samen met deel 1 van de Avifauna van Nederland (de herziene tweede druk is nu overal verkrijgbaar) vormt het een monument in de geschiedenis van de Nederlandse ornithologie!